

Papp Zoltán:

A szülészet-nőgyógyászat tankönyve

6. átdolgozott kiadás

Semmelweis Kiadó, Budapest, 2021

A naprakész ismereteket didaktikusan rendszerező és értékelő tankönyvekre az internet és az egyéb elektronikus felületek gazdag választékának világában is nagy szükség van. A terjedelmet nem növelve, Papp Zoltán professzor igyekezett az elmúlt néhány évben kiforrott ismeretek beemelésével – az apró részletekben is elmerülve – alaposan átdolgozni tankönyvének 5. kiadását és felfrissíteni az egyébként is rendkívül gazdag és informatív (több mint 400 illusztráció!) képanyagot. A több mint száz TUDNIVALÓK RÖVIDEN didaktikus táblázat 5-5 pontban foglalja össze a legfontosabb tudnivalókat, ami a hallgatók számára megkönnyíti a tanulást. Érdeemes kiemelni azokat a fontosabb új tudományos és gyakorlati ismereteket, amelyek nagyobb hangsúlyt, bővebb és esetleg teljesen új leírást kaptak ebben a kitérő könyvben, és amelyek egyúttal jelzik a szülészet-nőgyógyászatban bekövetkezett változásokat.

Diagnosztikus és terápiás ténykedéseink során különbséget teszünk a (1) *kell (kötelező)*, (2) az *indokolt, indokollható, javasolt, javasolható (mérlegelendő)* és (3) az *ajánlott, ajánlatos, ajánlható, tanácsos, tanácsolható (meggondolandó)* között. Az első esetben az orvos, a másodikban az orvos és a beteg közösen, a harmadikban a beteg dönt. Erre Papp professzor a könyvben végig nagy figyelmet fordít. Különösen fontos ez az orvos-beteg kommunikációban és az esetleges jogi számonkérésekben.

Részletesen foglalkozik az új kiadás a méhizomzat szerkezetével és vérrellátásával, a simaizom-összehúzódnás molekuláris mechanizmusával, valamint a trophoblast-invázióval és annak klinikai jelentőségével.

A nemi differenciálódás részleteinek jobb megismerését számos gén felfedezése tette lehetővé, ezen fejezet ennek megfelelően lett átírva. A Noonan-, a Prader-Willi- és az Angelman-szindróma genetikai hátterének

ismertetése hiánypótló. A két utóbbi microdeletióis tünetegyüttes példa a szülői eredetre specifikus genomialis imprintingre emberben. A könyvben Papp professzor többször visszatér az epigenetikai módosulás szabályszerűségeire és gyakorlati jelentőségére, például a fogamzás során vagy a reprodukív klónozásban. Ezzel magyarázható az is, hogy miért nem identikusak genetikailag az egytétjű ikrek. Az új biológiai és genetikai összefüggések igényes és érthető leírása nem elijeszti, hanem magával ragadja az olvasót.

Friss endokrinológiai és terápiás ismeretekkel gazdagodott az új kiadás az endokrinológiai fejezetek átdolgozásával. A PCOS, az endometriosis, a menopausa, a meddség és a fogamzásgátlás, valamint a (pseudo)pubertas praecox és tarda alfejezetek naprakészek.

Sok új információt tartalmaz a fejlődés-tani fejezet. Részletesen foglalkozik a pete megtapadásának és beágyazódásának, a trophoblast és az anyai decidua immunológiai „párbeszédének” leírásával, az extrauterin beágyazódások új nomenklatúrájával. A chorioamnionitis patológiája és klinikai jelentősége új megvilágításba kerül. Jól áttekinthető a noninvazív prae-natalis genetikai tesztek (NIPT) legújabb lehetőségeivel foglalkozó rész. Visszatérő hangsúlyt kap a Barker-teória, kiegészítve Csaba György professzor hormonális imprinting elméletével, amely megmagyarázza a méhen belüli sorvadás és egyes hormonális változások oki szerepét a krónikus (nem fertőző) felnőttkori betegségek kialakulásában. A fertőző betegségek perinatólogiai vonatkozásainak részletes leírása, kibővítve a legfrissebb (ZIKA, COVID-19) adatokkal, bármelyik infektológiai szakkönyv naprakész fejezete lehetne.

Változtatlan a könyvben a *per vias naturales* szülés pszichoszomatikus megközelítése, ugyanakkor a császármetszésről az eddigieknél többet olvashatunk. A múlt század végén a *Michael Stark* (1944–) által a jeruzsálemi Misgav Ladach Kórházban bevezetett, a hagyományosnál kevesebb vérvesztéssel és varrónagyigénnyel járó császármetszés szellemes megoldásait szerte a világban alkalmazzák. A nagyszámú császármetszés következtében egyre több a műtéti hegélgtelenség: gyakran üregek (isthmokele) maradnak vissza, és a hegben fogant beágyazódások (cesarean scar pregnancy, CSP) száma az utóbbi évtizedben megugrott. Papp Zoltán professzor az előnyök és a hátrányok ismeretében az új és a hagyományos műtéti technika kombinálása mellett foglal állást. Nagy hangsúlyt kap a beágyazódási rendellenességek ultrahang-diagnosztikája és terápiás stratégiája. Továbbra sem támogatja a tervezett otthoniszülést, veszélyeinek leírására külön, új bekezdést szentel.

A legújabb eredmények alapján olvashatjuk a haemostasis és a coagulopathiák és azok gyógyszeres kezelésének átirat alfejezeteit. A magzatvíz-embolia helyett a beáram-

lós kórképek anaphylactoid eredetét hangsúlyozza. A praeeclampsia kialakulási mechanizmusának élvezetes leírása segít az eligazodásban. A kismencedeni fájdalom új, részletes megközelítést kapott.

Az onkológiai fejezetet Papp professzor teljesen átírta, kiegészítve a legújabb kolposzkópos fogalmakkal és nevezéktannal, a legfrissebb stádium- és szövettani beosztásokkal, a rákszindrómák ismertetésével, a petefészekrák legújabb, egyénre szabott, célzott immunterápiás lehetőségeivel. A petefészek-daganatok genetikája (például a BRCA-mutációk klinikai jelentősége) nagy hangsúlyt kap.

A műtéti fejezet áttekinti a perioperatív medicina legújabb szemléletét és gyakorlatát, a Szerző ír a legújabb módszerekről (profilaktikus salpingectomia, halasztott hysterectomia stb.), és hangsúlyozza, hogy a laparotomia és a laparoszkópia közötti döntéshozatal a beteg érdekeit kell, hogy szem előtt tartsa. A hiatus subinguinalis tájanatómiai egység precíz leírásával a radikális vulvectomia operatóreinek igyekszik segítséget nyújtani.

Végül követve a nemzetközi gyakorlatot, a Szerző a retardációt törölte a szótárából, például a magzati növekedésbeli visszamaradottságot következetesen sorvadásnak írja. (Az angol nyelvű szakirodalom a retardation helyett a restriction fogalmat vezette be.) A terhességet és a várandósságot a fogalom jelentésének megfelelően javasolja használni. A terhesség biológiai, a várandósság inkább pszichoszomatikus üzenetű. (Értelem szerűen nincs mola-, méhen kívüli, hasúri stb. várandósság.)

Külön ki kell emelni a könyv elején olvasható orvosi helyesírási útmutatót, melyet nem árt mindnyájunknak követni. Ez így összegyűjtve sehol máshol nem található meg. Mindenkinek érdemes alaposan elolvasni, aki magyar orvosi nyelven publikálni szeretne. A könyv végig örökdiós szakmánk kiművelt szavainak és kifejezéseinek ápolásán.

A született pedagógiai érzékkel megírt könyvet átszövi Papp Zoltán professzor gyakorló orvosi és pszichoszomatikus szemlélete, biológiai/genetikai felkészültsége és morfológiai (tájjanatómiai, szövettani, fejlődés-tani és ultrahang-diagnosztikai) elhivatottsága. Meggyőződésem, hogy „A szülészet-nőgyógyászat tankönyve” 6. kiadása évekig a magyar szülészek és nőgyógyászok bibliája marad, és fogja szolgálni a modern tananyag oktatását és a továbbképzést, valamint orvosi szemléletünk és gondolkodás-módunk folyamatos csiszolását.

Ács Nándor dr.

A könyv megrendelhető az interneten a Semmelweis Kiadónál, illetve személyesen megvásárolható a Kiadónak a Nagyvárad téri Elméleti Tömb földszintjén található könyvesboltjában.